לע"נ

הרב נחום לדרר ז"ל

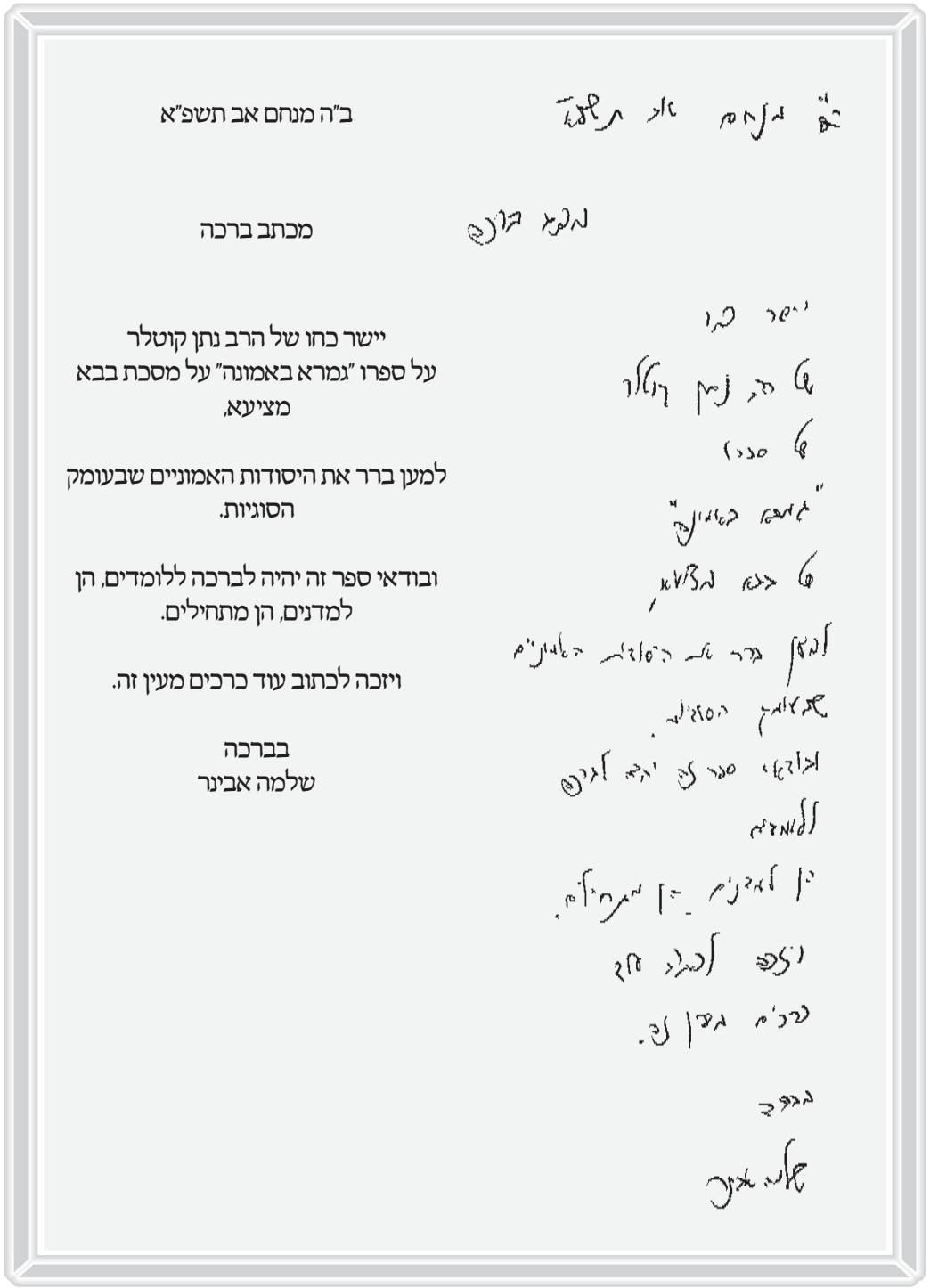
במסירות נפש עלה לארץ משואת אירופה,
נלחם למען תקומת ישראל והקדיש את חייו
למסירת התורה לדור הבא

צילום: באדיבות המשפחה

באומנות ההסברה ובהארת פנים לימד
משניות והעמיד דורות רבים של תלמידים

מכתב מאת הרב שלמה אבינר שליט"א נשיא ישיבת 'עטרת ירושלים'

ב"ה מנחם אב תשפ"א

מכתב ברכה

יישר כחו של הרב נתן קוטלר
על ספרו "גמרא באמונה" על מסכת בבא מציעא,

למען ברר את היסודות האמוניים שבעומק הסוגיות.

ובודאי ספר זה יהיה לברכה ללומדים, הן למדנים, הן מתחילים.

ויזכה לכתוב עוד כרכים מעין זה.

בברכה
שלמה אבינר

ישיבת הר עציון

אלון שבות גוש עציון 9043300, Alon Shevut Gush Etzion, ISRAEL. טל. 02-9937300 .TEL פקס. 02-9931298FAX. office@etzion.org.il

מכתב ברכה

הובאו בפני גליונות הספר 'גמרא באמונה' על מסכתות בבא מציעא וקידושין, מעשה ידי אומן, הרב נתן קוטלר שליט"א, ששימש ר"מ בישיבת נתיב מאיר בירושלים, והרביץ בה תורה ודעת. והנה, נשאו ליבו של הרב נתן לחבר את ליבות תלמידיו לתורה וללימודה, והציע מבטים המעמיקים את ההבנה באמצעות חיבור בין היסודות ההלכתיים שבסוגיות, למשמעויות הרוחניות העולות מהם. מקוצר הפנאי עברתי על מקצת הדברים, בסוגיות שונות, ונהניתי והתרשמתי מטיב עבודתו של הרב המחבר.

הספר מוקדש על ידי הרב המחבר לזכרו הטוב של מו"ח הרב נחום לדרר ז"ל, שחינך תל־מידים והקנה להם יסודות ראשונים בלימוד המשנה והגמרא במשך עשרות שנים במ־סירות אין קץ. בהוראתו, השתדל מו"ח שיהיו דברי התורה ערבים בפיהם של הלומדים, וכעדות הרב המחבר [ועדים רבים נוספים], אף עלתה בידו. יהי זכרו הטוב ברוך.

אני מברך את המחבר שיזכה להגדיל תורה ולהאדירה, ויסלול לבבות הלומדים לאהבת ה' ולאהבת תורתו. יזכה הרב המחבר לחבר חיבורים נוספים ולהמשיך בהרבצת תורה מתוך יישוב הדעת.

בברכה נאמנה

ברוך גיגי

אלון שבות

David Lau
Chief Rabbi
President Of the Great Rabbinical Court (retired)

דוד לאו
הרב הראשי
נשיא בית הדין הרבני הגדול (בדימוס)

בס"ד, כ"ב סיון, תשפ"ו

7 יוני, 2026

לכבוד

הרב נתן קוטלר הי"ו

השלום והברכה!

במסכת שבת (לא,א) מובא שגם מי שעוסק בתורה ובקי בכל חדריה הרי הוא מחוייב לבסס את עצמו על יראת ה', וכך הם דברי ריש לקיש שגם מי שלמד את ששת סדריה ועניניה של התורה, "ואפילו הכי 'יראת ה' היא אוצרו' [ישעיהו לג, ו], אמר רבא בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפו"ר, צפית לישועה, פלפלת בחכמה, הבנת דבר מתוך דבר, ואפילו הכי אי יראת ה' היא אוצרו אין אי לא לא, משל לאדם שאמר לשלוחו העלה לי כור חיטין לעלייה הלך והעלה לו, אמר לו עירבת לי בהן קב חומטון [עפר, המסייע לשמירת התבואה]? אמר ליה לאו, אמר ליה מוטב אם לא העלית, תנא דבי רבי ישמעאל מערב אדם קב חומטון בכור של תבואה ואינו חושש".

בספר נפש החיים למרן הגר"ח מוולזין זצ"ל בשער הרביעי מאריך לבאר את האיזון הנכון שבין משך הלימוד בתורה ובין העיסוק ביראת השם. כי אמנם היראה היא האוצר-הכלי שנועד לשמור על הלומד והלימוד, שיהא לימודו בחכמת התורה בטהרה ובכוונה נכונה, כמאמר הפסוק 'ראשית חכמה יראת השם' ואמרו במשנה: 'אם אין יראה אין חכמה', אבל העיסוק העיקרי אינו בקנקן אלא במה שיש בו בחכמת התורה עצמה, בששת סדריה וכל אוצרותיה. הוא מביא ראיה לדבריו מהמשל שבמסכת שבת, ואלו דבריו: "וכן בענין ההיתר להפסיק באמצע הלימוד להתבונן עוד מעט ביראת ה'. שהמשילוהו ז"ל להיתר עירוב הקב חומטין בכור תבואה. מינה נמי. שכמו שאם עירב בכור תבואה יותר מקב חומטין אשר איננו צריך לקיום התבואה הרי הוא גזל ואונאה. כן בענין היראה. אם יאריך בה האדם זמן יתר מכדי מדתה הנצרך לקיום ושימור רוב תבואות התורה. הרי הוא גוזל אותו הזמן העודף מהתורה שהיה צריך ללמוד באותו העת. כי לא הורשה לעסוק בהתבוננות וקניית היראה. אלא כפי אשר ישקול בשכלו לפי טבעו ועניניו. שזה העת הוא צורך והכרחי לו לעסוק בקניית היראה ומוסר. לצורך השימור והקיום של תבואת התורה".

דבריו מוסבים על מי שרואה את לימוד היראה כדבר נפרד ומקדיש לו את זמנו, שאז הוא כמערב דבר חיצוני לתורה כמו ה'חומטין' שאינם חלק מהתבואה, אבל הגר"ח מוסיף כי באמת "האדם הקבוע בעסק התורה לשמה כמו שפירשנו בפ"ג ענין לשמה. איננו צריך לרוב עמל ויגיעה ואורך זמן העסק בספרי יראה עד שיוקבע בלבו יראתו יתב' כאותו האדם אשר איננו קבוע בעסק התורה, כי התורה הקדושה מעצמה תלבישהו יראת ה' על פניו במעט זמן ויגיעה מועטת על זה. כי כך דרכה וסגולתה של התורה הקדושה כמו שאמרו כל העוסק בתורה לשמה כו' ומלבשתו ענוה ויראה".

הרב קוק 'בעין איה' מציין כי המשל מדבר על מי שלא עוסק בעצמו בתבואה אלא שולח את שלוחו להעלות את החיטים לעליה, והוא דומה למי שאין היראה באה מתוכו והוא נאלץ לבקש מלימוד המוסר שיעלהו

מרכז לאו
רח' הרב מיימון 1, ירושלים 02-5005531 | 058-5005531
www.lau.co.il O@lau.co.il

David Lau
Chief Rabbi
President Of the Great Rabbinical Court (retired)

דוד לאו
הרב הראשי
נשיא בית הדין הרבני הגדול (בדימוס)

לעליה, אבל לעומתו ישנו מי ש"כבר התעלה למדריגה ראויה בדעת ויראת ד', אז דומה כל מה שהוא מוסיף אומץ בתורה וכל קנין טוב שהוא פועל ע"י עצמו, לא ע"י שלוחו. כי כיון שכבר הוא משיג בשכלו יקרת הערך של עבודת האלהים השלמה, ולבו ובשרו ירננו אל אל חיי, אינו צריך לזרז עצמו ע"י כח מעיק ומכריח. באופן כזה הוא בעצמו עומד באותה המעלה ששם נמצאת תכלית מגמת כללה של תורה וכל השגה אמיתית, אז כל לימודו כולו הוא קודש לד'."

ידועים דברי הריב"ש בתשובתו בסימן מה שהביא מה שהשיב רב האי גאון לנגיד רב שמואל הלוי ז"ל: "ואם תראה שאותן בני אדם המתעסקים באותן חכמות יאמרו לך כי הוא דרך סלולה ובזה ישיגו ידיעת הבורא, לא תאבה להם ודע כי יכזבו לך באמת, **ולא תמצא יראת שמים ויראת חטא וזריזות וענוה וטהרה וקדושה אלא במתעסקים במשנה ובתלמוד** עכ"ל. לדבריו הערובה לאמיתת לימוד האמונה והיראה תימצא רק במשנה ובתלמוד.

מעלת סדרת הספרים **'גמרא באמונה'**, היא בכך שהיא מסייעת ללומד עצמו לאחר שהוא מתעמק במשנה ובתלמוד לדלות ממהלך הסוגיא את חלקי היראה, האמונה, ושאר המידות הטובות, הטמונים בתורה עצמה. הספרים באים להביא את הלומד בסוגיות הגמרא למדרגה הגבוהה שבה הוא לא רק לומד 'כאילו שכינה כנגדו', אלא הוא מוצא את 'השכינה' עצמה בתוך הלימוד עצמו עד שיהיה כל לימודו קודש.

יהי רצון שחפץ ה' יצלח בידכם להגדיל תורה ואמונה בארץ

ולקרב את ביאת גואל צדק בב"א.

דוד לאו

הרב הראשי

רח' הרב מיימון 1, ירושלים 02-5005531 | 058-5005531
www.lau.co.il O@lau.co.il

הרב דוב ליאור
רב העיר קריית ארבע היא חברון ת"ו

בס"ד, כב מרחשוון תשפ"א

מכתב ברכה

הובא לפניי החיבור 'גמרא באמונה' הכולל שיעורים במסכת בבא קמא מאת הר' נתן קוטלר. עברתי על חלק מהדברים וממש אורו עיניי והתמלאתי שמחה בראותי את הסבר הגמרא מבחינה הלכתית לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, עם ביאור שיטת רש"י ותוספות והראשונים, ובמיוחד את החידוש הגדול בהסברת תועלת הסוגיה מבחינת התעלות הלומד ותיקון מידותיו. זו המטרה האמיתית של הלימוד, מפני שהגמרא אינה באה רק לתת ידע הלכתי אלא גם לגרום להתעלות רוחנית והשפעה עמוקה על נפש הלומד, ואפילו להפכו לאדם אחר.

ראוי ספר זה לעלות על שולחנם של הרמי"ם בישיבות וכך יקדמו את המטרה הנעלה שהיא תיקון המידות והגברת האמונה, מעבר ללימוד המעשי בסוגיה.

אשרי הרב המחבר שזכה ללכת בדרך זו ומציע אותה לציבור, בבחינת המזכה את הרבים אין תקלה באה על ידו. יה"ר שיפוצו מעיינותיו חוצה ויזכה לקרב את ישראל לאביהם שבשמים.

החותם לכבוד התורה ולומדיה,
דוב ליאור

* המכתב ניתן לספרי הקודם על מסכת בבא קמא (טרם יצא לאור).

בס״ד, י״ט בסיון ה׳תשפ״ו

ישיבת כרם ביבנה

מכתב ברכה

שמח לבי בראותי את הספר החדש מסדרת הספרים **גמרא באמונה**, על מסכת **בבא מציעא** ח״א, פרי יצירתו ועמלו של המחבר הפורה אשר זָנָה לו את הקֶנֶה לחבר, ידידנו היקר והנעלה **הרב נתן קוטלר** שליט״א, בוגר ישיבתנו הקדושה וכיום מגיד שיעור ב׳מכון מאיר׳. איתמחי גברא וידיו רב לו בחינוך ובכתיבה תורנית, ואיתמחי קמיעא בחיבוריו הקודמים בסדרה נפלאה זו, שמטרתה לעמוד בקצירת האומר ובשפה קולחת ובהירה על סוגיות יסודיות בתלמוד ומתוך כך לברר את העקרונות הרוחניים העומדים בשורשן, על מנת להעמיק את ההבנה בהם.

כבר מילתנו אמורה בדברי הברכה לספרים הקודמים, שדבר ראוי ונכון הוא להעמיק בדברי רבותינו ז״ל ולהרחיב את הירייעה כדי לקרב את הדברים להבנתנו, ובפרט בעניני המחשבה והאמונה, המוסר והמידות הטובות, בבחינת ״והשבות אל לבבך״, וכפי שהשכיל לעשות הרב המחבר במלאכת מחשבת, מלאכה שיש בה חכמה רבה.

במסכת בבא מציעא מתלבנים עקרונות עמוקים בדיני ממונות המסתעפים מהעיסוק הנרחב בענייני קניינים, דיני ספיקות, השבת אבידה ועוד. גם בספר זה כקודמיו, נוכחתי לראות כי הביאורים בסוגיות הגמרא, הן במישור העיוני וההלכתי והן במישור המחשבתי, מבוססים ומיוסדים על אדני פז, מפיהם מפי כתבם של גדולי ישראל שבכל הדורות. הדברים נכתבו בכישרון רב, מתוך רוחב דעת והשקפה סדורה ובנויה לתלפיות, ובשפה מונגשת ומתאימה לקטון כגדול.

סדרת הספרים שבפנינו היא יוזמה חשובה וברוכה, ובפרט עבור הדור הצעיר, מפני שהעסק והעמל בלימוד הצד העיוני של תורתנו הקדושה הנוגע עד להלכה ולמעשה, מקבל משנה תוקף כאשר יסודות העניין הנלמד מתיישבים על הלב, ודברי התורה נעשים עֲרֵבים וחביבים בפי לומדיה.

מצינו בכמה מקומות שהתורה נקראת ״שעשוע״: ״ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום וכו׳ ושעשועי את בני אדם״ (משלי ח, ל-לא), ״בחקתיך אשתעשע לא אשכח דבריך״ (תהלים קיט, טו), ״לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי״ (שם, צב), ועוד. בפשטות, כינוי זה נועד להמחיש את העונג וההנאה בלימוד התורה, אך נראה שבעומק הדבר יש כאן משמעות נוספת.

מצד אחד נראה שמדרגת של מלאכי השרת גדולה ממדרגתם של ישראל: ״אמר רבי אלעזר, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן: מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו?״ (שבת פח ע״א). ומאידך גיסא מובא שם שלבסוף הודו מלאכי השרת למשה רבינו שהתורה צריכה להינתן לבני ישראל ולא להישאר אצלם, ואם כן נראה שדרגתם של ישראל גבוהה יותר מזו של המלאכים. ובאמת צריך ביאור מה היתה ההו״א של מלאכי השרת, שביקשו שהתורה תישאר אצלם ואמרו ״תנה הודך על השמים״, הרי הדבר פשוט שקיום מצוות התורה אינו שייך אצל המלאכים כלל ועיקר.

אולי ניתן לבאר את הדברים ע״פ הבנה יסודית בכוונתם של בני ישראל באמירתם ״נעשה ונשמע״. בתורה יש רובד נסתר ורובד נגלה. הרובד הנסתר של עומק הבנת דברי התורה שהם חכמתו של הקב״ה שייך לכאורה רק למלאכי השרת, ואילו הרובד הנגלה של המצוות המעשיות על פרטיהן והלכותיהן שייך רק לבני האדם. ממילא, היות והרובד הנסתר נעלה יותר מהרובד הנגלה, הרי שלכאורה דרגת המלאכים גבוהה יותר, ועל כן הם רצו שהתורה תישאר אצלם ולא תצטרך להתלבש בלבושים גשמיים כדי לירד לעולם התחתון.

אך משה בתשובתו אומר למלאכים שלא כן הדבר. התורה ראויה לירד לעולם הזה כיוון שבאמת דרגתם של ישראל גבוהה יותר מדרגת המלאכים, בכך שהם אינם מסתפקים בקיום המצוות בלבד, אלא גם עוסקים בתורה בעומק וברוחב ומתייגעים להבין את החלק הנסתר שבה, ואם כן מעלתם גדולה שהרי שייכים בהם שני חלקי התורה גם יחד. כך האבות הקדושים ״הם הם המרכבה״, שכליותיהם יעצו אותם

וקיימו את כל התורה, ולכן הקב״ה אמר למשה רבינו ״אחוז בכסא כבודי״, לרמוז על זכותם של האבות.

וזוהי משמעות נוספת להקדמת נעשה לנשמע: הלא ברור הוא שכדי לקיים את המצוות יש צורך קודם לשמוע מה לעשות, אלא שבשעת קבלת התורה התחייבו בני ישראל לא רק לשמוע וללמוד את פרטי המצוות על מנת לעשותן, אלא גם לעסוק בעיון בעמל וביגיעה בהבנת עמקי סודות התורה, כיוון שהיא חכמתו של הקב״ה המביאה את האדם לידי קרבת אלקים (עי׳ בהקדמת שו״ת בית הלוי ח״א, ובדבריו עה״ת פרשת משפטים, ובדברי הרב זצ״ל באורות התורה ח, א). וזהו ״נעשה ונשמע״, כלומר: גם אחרי שנדע כיצד לקיים את המצוות המעשיות, שוב ״נשמע״ ונלמד ונעמיק חקר בהם. ועל כן נאמר שם בגמרא ״מי גילה רז זה לבני״.

נמצאנו למדים כי במעמד הר סיני התרחש חיבור מיוחד בין התורה העליונה העמוקה והנסתרת לבין התורה הנגלית. ירידת האש מן השמים מבטאת את החיבור בין ארץ לשמים, כפי שמובא בגמרא (חגיגה יד ע״ב) שכאשר דרש רבי אלעזר בן ערך במעשה מרכבה ירדה אש מן השמים. היה שם מעין שחזור של מעמד הר סיני, כיוון שבמעמד זה כולם הבינו שהתורה אינה רק החלק המעשי והנגלה של קיום המצוות. ואמר לו רבן יוחנן בן זכאי ״אתה נאה דורש ונאה מקיים״, משום שהחיבור בין החכמה הגלויה לחכמה הנסתרת והסתומה נקרא ״מקיים״, שעל ידי זה כל חלקי התורה מתקיימים בעולם ובאים לידי ביטוי במלוא תפארתם. כאשר החכם ״נאה דורש״, עדיין אין מציאות של גילוי שכינה, לא רואים את החיבור בחוש, אבל כאשר ״נאה מקיים״ הכל רואים את החיבור בין ״נעשה״ ל״נשמע״.

הדברים מבוארים בכתבי מהר״ל מפראג בכמה מקומות, שמטרתנו היא להעלות את הגשמיות לרוחניות. לא לקבל את התורה רק כספר הוראות, אלא להבין שיש בה עומק לפנים מעומק.

ואפשר שלזה רומז הביטוי ״שעשוע״ הנאמר על התורה. כאשר ילד משתעשע במשחק, מבחינתו המשחק אינו אמצעי אלא מטרה כשלעצמה. ועל כן חז״ל (אבות דרבי נתן פרק לא) דרשו את הפסוק הנ״ל במשלי על כך שהתורה קדמה לעולם: ״רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר, תשע מאות ושבעים וארבע דורות קודם שנברא העולם היתה תורה כתובה ומונחת בחיקו של הקדוש ברוך הוא ואומרת שירה עם מלאכי השרת, שנאמר ׳ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו׳, ואומר ׳משחקת בתבל ארצו ושעשעי את בני אדם׳ (משלי ח, ל-לא)״. אם התורה קדמה לעולם ברור שתכליתה היא לא רק ספר הוראות וחוקים, אלא היא חכמתו של הקב״ה ו״אסתכל באורייתא וברא עלמא״ (זוהר ח״ב קסא ע״ב), ולכן עלינו להעמיק ולעמול בה כדי לגלות את צפונותיה.

בגמרא במסכת נדה (ל ע״ב) מובא על הוולד במעי אמו: ״נר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו וכו׳, ומלמדין אותו כל התורה כולה וכו׳, וכיון שבא לאויר העולם - בא מלאך וסטרו על פיו, ומשכחו כל התורה כולה״. לאור מה שנתבאר נראה שהעובר לומד במעי אמו את החכמה הפנימית, את סתרי התורה, ועל כן הוא צופה ומביט מסוף העולם ועד סופו. לאחר שהמלאך משכחו את כל התורה, מטרתו היא לחזור לדרגתו וללימודו במהלך ימי חייו, וכעת לא במתנת חינם אלא מתוך עמל ויגיעה להגיע לאותה דרגה עליונה.

חכמת הנסתר אינה רק לימוד חכמת הקבלה ופנימיות התורה, אלא כל חידוש תורה שהתחדש לאדם בלימודו, כל הבנה נוספת שהתגלתה ע״י עמל התורה, גם היא בגדר חכמת הנסתר. זו המשמעות של לימוד בעיון: לא להתמקד רק בהיבט השטחי של דברי הגמרא ודברי רבותינו הראשונים והאחרונים, אלא לצלול לעומק הסוגיא בעיון ובעמל, לגלות בה מה שהיה נסתר ולחדש חידושים בתורה.

הנה כי כן יבורך גבר, כבוד הרב המחבר שליט״א, שיזכה להמשיך ולהעמיק בתורתנו הקדושה מתוך שמחה בשובה ונחת, להבין ולהשכיל בעמקי סודותיה, ולהגדיל תורה ולהאדירה עד מלאה הארץ דעה את ה׳ כמים לים מכסים ונזכה כולנו להשבת משפט התורה על מכונו ולגאולת עולמים במהרה בימינו.

בברכת התורה ובאהבה רבה,

גבריאל סרף

ראש הישיבה

יוסף צבי רימון

ראש הישיבה ורב המרכז האקדמי לב
רבה של אלון שבות דרום
נשיא סולמות ולאופק

רחוב קבוצת אברהם 10
אלון שבות 9043300

משרד: 02-9933644
נייד: 052-5456060
פקס: 153-2-9933644

rimonim613@gmail.com

בס"ד, כ"ה מנחם אב ה'תשפ"א

<u>מכתב ברכה לספר "גמרא באמונה"</u>

זכינו לספר נוסף של הרב קוטלר על מסכת בבא מציעא. הלימוד העיוני, הוא בוודאי הלימוד המרכזי שלנו בסוגיות הש"ס. אולם, סוגיות הש"ס מלאות בעולם מחשבתי ואמוני, שהוא עולם חשוב ובלתי נפרד מהעולם הלמדני. רוב הלומדים, אינם ערים לצדדים האמוניים המשמעותיים כל כך, שניתן לראות בסוגיות הש"ס. הרב קוטלר, חושף צדדים אלו, ומחזק את הלימוד האמוני בסוגיות הש"ס, בנושאים שונים ומגוונים.

נברך את הרב קוטלר, שימשיך בכתיבתו היפה, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה .

ברכת ה' עליכם,

מכתב מאת הרב יצחק שילת שליט"א
ראש ישיבת 'ברכת משה' מעלה אדומים

ב"ה
מכתב ברכה

הצירוף 'גמרא באמונה', שם ספרו החדש של הרב נתן קוטלר על מסכת בבא מציעא, מזמין את הלומד לסוג מיוחד של עיון בסוגיות הגמרא. המושגים ההלכתיים נלמדים תוך התבוננות במשמעותם הערכית והמוסרית. עקרונות הצדק והמוסר הגנוזים בדיני תורה, כאשר מאירים אותם בהסברה מעמיקה, הופכים את העיסוק בסוגיות הגמרא מלמדנות גרידא ללימוד ארחות חיים. הרב קוטלר, העוסק שנים רבות בחינוך והפצת תורה לקהל רחב, הצליח להביא בספרו גישה חשובה ומרעננת ללימוד הגמרא, ההולכת ותופסת מקום יותר ויותר משמעותי בלימוד התורה בדורנו. אני מאחל לו המשך פורה.

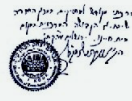
יצחק שילת

ישיבת מרכז הרב

YESHIVAT MERCAZ HARAV

מיסודו של מרן הרב
אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל
Founded by Harav Avraham Y. Kook

ע.ר. 580062347

הרב צבי יהודה 12
ת.ד. 5010, ירושלים, 9105001
טלפון: 02-6524793
פקס: 02-6540356

12 Harav Zvi Yehuda St.
P.O.Box 5010
Jerusalem, 9105001
Phone: 02-6524793
Fax: 02-6540356
www.mercazHarav.org.il
mercaz@012.net.il

בס"ד כו במנחם אב תשפ"א

לכבוד

הרב נתן קוטלר הי"ו

תודה תודה על שליחת חיבורו "**גמרא באמונה**", על מסכת בבא מציעא, המבקש להביא לעולם עוד ועוד מהארת התורה ומשלמות התגלותה. עברתי על כל החיבור, והוא אכן פותח שערים חדשים, בין בהתרגלות לשאול שאלות פותחות אופקים חדשים בלימוד, ובין בהצעות לתשובות המופיעות בו.

אחת הבשורות הגדולות של תחיית עם ישראל בארצו היא תורת ארץ ישראל. מובנה של תורה זו מחייב בירור עמוק, אך אין ספק שמרכיב יסודי בה הוא רצף התנועה הרוחנית – מהפסוקים, מדרשי ההלכה, האגדה ופנימיותה ועד לדיון ההלכתי עצמו. החשיבות העצומה של קישור ההלכה והאגדה, המשפטיות והפנימיות, היא בעלת פנים רבים: היא מחיה את תלמוד התורה, משיבה עטרה ליושנה, ומעניקה משמעות גדולה מאוד למעשה ההלכתי ולדיון בו.

החיבור "גמרא באמונה" הוא איבר משמח מאוד בבשורת הלימוד הזו. סוגיות בבא מציעא ניצבות בו על עומדן, נעשה בירור ראשוני ובסיסי של מושגי היסוד בבקיאות ובעיון, ומתוך כך בא לידי ביטוי מבוקש גדול יותר, והוא המשמעויות הפנימיות, המוסריות והרוחניות של הסוגיות.

ואכן, תוך כדי לימוד בבא מציעא מתבררות סוגיות ערכיות יסודיות, כגון מעמד ה"אחווה" בדיני ממונות על פי ההלכה; יחסו העצמי של האדם להעזת פנים ולשקר; מעמדו של אליהו הנביא לאורך הדורות; מרכזיות יצירת האמון בין בני אדם; היחס בין דיני הממונות של אומות העולם ובין תורת ישראל, ועוד ועוד.

איזו ברכה ראויה לחיבור חשוב זה ? הברכה העיקרית היא שהוא יזכה להיות בסיס ללימוד ולעיסוק בסוגיות אלו. מטבע הדברים, ככל שאנו מטפסים יותר למושגים הפנימיים והרעיוניים – כן אנו נאלצים לעזוב את הקרקע הבטוחה והיציבה, ולחפש עולמות רוחניים מוגדרים פחות. אלו מתבררים מתוך דיבוק חברים, כגון: האמנם הגדרת שומר אבידה כשומר שכר נובעת מזכות המצווה – דבר המאפשר מחשבות נוספות על כך, או מחשבות על דחיית המעמד ההודאה כ"מלכת הראיות" בשל סיבות נוספות. אלו דוגמאות בלבד, שמלמדות על הכלל כולו: ולוואי ויזכה החיבור להנחות את קו המחשבה בסוגיות רבות, ולהצמיח פירות נוספים ושפע גדול של אור, כמהלכה של גאולת ישראל ההולכת ומאירה עוד ועוד.

יישר כוח גדול

הרב יובל שרלו, ישיבת ההסדר אורות שאול, ישראל מסלנט 24 ת"א 6617207
טלפון 052-7906483 www.ypt.co.il ycherlow@gmail.com